

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Egységes konszolidált adóalap létrehozása a vállalati adózás terén az EU-ban”

(2006/C 88/12)

2005. május 13-i levelében KOVÁCS László, az Európai Bizottság tagja az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot vélemény kidolgozására kérte fel a következő tárgyban: „Egységes konszolidált adóalap létrehozása a vállalati adózás terén az EU-ban”.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Gazdasági és Monetáris Unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció véleményét 2006. január 27-én elfogadta. (Előadó: Lars Allan NYBERG.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. február 14–15-én tartott 424. plenáris ülésén (a február 14-i ülésnapon) 94 szavazattal 6 ellenében, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

Következtetések és ajánlások

Már az 1992-es Ruding-jelentés is megállapította, hogy szükségese az adóalapra vonatkozó közösségi rendelkezések. Emellett az adókulcsok minimális és maximális értékéről szóló javaslatot is ki akarták egészíteni.

Az EGSZB a helyes irányban megtett első lépésként üdvözi, hogy egy munkacsoport dolgoz ki az Európai Bizottság vezetésével egy javaslatot az egységes konszolidált társaságiadó-alapról. A probléma összetettségét tekintve könnyen lehet, hogy a munkához három évnél hosszabb időre is szükség lesz. A csoport munkamódszere nagy mértékben nyitott: minden dokumentum közvetlenül hozzáférhető az interneten, hogy a vitát mindenki követhesse. Ezt követően azonban el kell kerülni, hogy a közösségi rendszer bevezetése tovább késlekedjen amiatt, hogy vonakodnak megváltoztatni a sok év alatt felépített nemzeti rendszereket. A tagállamoknak meg kell mutatniuk, hogy az EU-tagság értéket képvisel, mivel az egységes konszolidált társaságiadó-alap bevezetése csak uniós keretek között lehetséges. Az adókulcsok kérdését most félre kell tenni, hogy ne veszélyeztessük vele az adóalap kérdésében szükséges megegyezést.

Az adórendszereknek alapvetően politikai döntéseken kell alapulniuk. Ha el akarjuk kerülni, hogy a társaságiadó-alap közös rendelkezései ezentúl az Európai Bíróság döntései által jöjjenek létre, akkor a Miniszterek Tanácsa és az Európai Parlament bevonásával közösségi rendelkezéseket kell kidolgozni. Emellett az is fontos, hogy a vita a szociális partnerekkel és a civil társadalommal együttműködésben folyjon.

Az egységes adóalap problémája tehát úgy hangzik, hogy „semmi sincs szabályozva, amíg nincs minden szabályozva”. A késlekedések nagy veszélyét tekintve mindig mérlegelni kell, hogy egyes fejezetek, amelyekről sikerült megegyezni, ne lépjenek-e fokozatosan hatályba részirányelvek formájában.

A megfontolandó kérdések részben jogi, részben adótechnikai és részben gazdasági jellegűek. Az EGSZB azonban azt javasolja az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak, hogy a részletes

technikai kérdések nagy száma és a tagállamok közötti nagy különbségek ellenére azokra a gazdasági előnyökre összpontosítsanak, amelyet az egységes konszolidált adóalap nyújt.

Az EGSZB körében folytatott vita az egységes konszolidált társaságiadó-alap alapelveivel foglalkozó össze, amelyeket e vélemény utolsó része sorol fel. Az EGSZB továbbá kéri az Európai Bizottságot, hogy a technikai részletek kidolgozásánál mindig tartsa szem előtt a fent említett alapelveket, ami megkönnyíti a különböző technikai megoldások közötti választást.

1. Háttér

1.1 Kovács László, az Európai Bizottság tagja 2005. május 13-án felkérte az EGSZB-t feltáró vélemény kidolgozására a vállalati adózás egységes, konszolidált alapjairól. Utalt arra, hogy az ilyen egységes adóalap számos olyan problémát megoldana, amellyel a vállalkozások jelenleg szembesülnek az EU-ban folytatott, határokon átnyúló tevékenységük során. A javaslatot a gazdasági szereplők, valamint több kormány is nagymértékben támogatja.

1.2 Az Európai Bizottság 2001 óta számos közleményt és jelentést tett közzé a társasági adóról, többek között 2001. októberében a vállalati adózásról szóló terjedelmes jelentést.

1.2.1 Az egységes konszolidált társaságiadó-alapról szóló, 2004. júliusi nem hivatalos dokumentum beterjesztése és a Miniszterek Tanácsának egyik megbeszélése után létrejött egy, a tagállamok szakértőiből álló technikai munkacsoport. A csoportnak 2007-ig minden részletet meg kell vitatnia az egységes adóalap gyakorlati megvalósítását illetően. E megbeszélések a jelen véleményhez hasonlóan kizárólag a társasági adó alapjával foglalkoznak, annak kulcsával nem. Nem kerül említésre az illetőség országa szerinti adóztatás (home state taxation) sem, amely átmeneti időre szólóan, kísérleti jelleggel működhetne, míg az egységes adóalap átfogó projektnek számít.

1.3 A vita nemcsak az egységes adóalap létrehozásáról szól, hanem a konszolidált adóalapról is. Ez főként a több tagállamban tevékenykedő vállalkozásokat érinti. Az egységes adóalap optimális működéséhez a vállalatcsoportnak minden nyereséget összevonva, az egész konszernre érvényes egységes adóalap szerint kell tudnia kiszámítani, s ezzel a számítás konszolidálttá válik. Ehhez szükség van egy olyan rendszerre, amely szerint az össznyereséget felosztják a vállalatcsoport különböző tagjai között.

1.4 A viták csak a társasági adót érintik, nem a társaságok adózásának összes formáját. Számos vállalkozási forma létezik, mint pl. a közhasznú szervezetek és alapítványok, amelyek tagállamonként különböznek. Ha például egységes adóalap kerül bevezetésre a részvénytársaságok számára, akkor a nyereség megadóztatását illetően eltolódnak a súlyok e vállalkozási forma és a többi vállalkozás-, illetve intézménytípus között. Ezért szükséges lehet az egyéb vállalkozási és intézményi formák nyereségadójának tagállami közelítése. Ezzel az aspektussal azonban nem foglalkozik sem a fent említett, az Európai Bizottság és a tagállamok képviselőiből álló munkacsoport, sem ez a vélemény.

2. Az EGSZB korábbi véleményei a társaságiadó-alapról

2.1 Az EGSZB már több véleményében foglalkozott azzal a problémával, hogy az EU tagállamaiban különböző a társasági adó adóalapja. Szót emel a határokon átnyúló tevékenységeket segítő szabad és igazságos versenyfeltételek megteremtéséért, anélkül azonban, hogy a vállalati adózás tagállami alapjait eltörölnék⁽¹⁾. Azt ajánlja, hogy csak az egységes társaságiadó-alap megteremtése után essen szó az adókulcsokról⁽²⁾.

2.2 Az egységes társaságiadó-alap csökkentené vagy akár meg is szüntetné az EU-n belüli, határokon átnyúló tevékenységek legtöbb akadályát. Ilyen akadályt jelenthetnek többek között a következők:

- a kettős adóztatás;
- a határokon átnyúló tevékenységek belső árai;
- a különböző céltartalékokat illető különböző felfogások a határokon átnyúló vállalatkonszolidáció esetében;

⁽¹⁾ Az EGSZB véleménye, tárgy: „Az Európai Unió adóügyi politikája – A következő évek prioritásai” – HL C 48/19, 2002.2.21., 73. o.

⁽²⁾ Az EGSZB véleménye, tárgy: „Az EU adóügyi politikája: közös alapelvek, az adójog konvergenciája és a minősített többséggel való döntéshozatal lehetősége” – HL C 80/33, 2004.3.30., 139. o.

– a tőkenyeresség vagy -veszteség adóztatási helyének megválasztása határokon átnyúló vállalatátzszerzők esetén;

– a veszteségkiegyenlítés a több tagállamban is aktív vállalkozások esetében;

– a beruházások adóügyi kezelésének különböző szabályozása.

2.2.1 Bár a vállalati adózás alapvető jelentőségű a kedvező feltételek megteremtéséhez, nem szabad elfelejtenünk, hogy számos más tényező is jelentős lehet mind a határokon átnyúló kereskedelem számára, mind a termelés helyének megválasztásához⁽³⁾.

2.3 Az EGSZB utalt arra, hogy a problémák nem csak az adóalapok különbözőségére vezethetők vissza. Számos más gyakorlati különbség is tapasztalható pl. az adók kifizetési módjairól szóló rendelkezéseket, a könyvelést, valamint a felszólamlások rendezését illetően. E problémák egy része csökkenne az egységes adóalaphoz szükséges gyakorlati rendelkezések segítségével⁽⁴⁾.

2.3.1 Az egységes adóalap legnagyobb gyakorlati előnye a vállalkozások számára talán abban áll, hogy csak egy szabályozási rendszert kell ismerniük és alkalmazniuk. Egy vállalatcsoport különböző tagjainak a külön könyvelés helyett egy egységes könyvelést kell végezniük. Továbbá az egységes adóalap az igazságosabb verseny mellett növelheti az eredményességet nemcsak a vállalkozások, hanem az adóhatóságok esetében is⁽⁵⁾.

2.4 Az EGSZB azt is javasolta, hogy az egységes adóalapról szóló vita ne korlátozódjon a határokon átnyúló tevékenységek központi problémakörére. Az egységes adóalap bevezetése nemcsak a határokon átnyúló tevékenységet végző vállalkozások számára nyújt előnyöket, hanem a kizárólag belföldön tevékenykedők számára is. A határokon átnyúló tevékenységet végző vállalkozások igazságos versenyének megteremtése mint központi feladat nem vezethet ahhoz, hogy újabb különbségek jöjjenek létre az ilyen és a csak belföldön tevékenykedő vállalkozások között.

2.4.1 Ennek az is oka, hogy könnyítések szükségesek a kisvállalkozások számára, amelyek közül csaknem mind csupán a hazai piacon aktív. Ebben az összefüggésben is nagy jelentőségű az egyszerű és egyértelmű adószabályok bevezetésének kísérlete⁽⁶⁾.

⁽³⁾ Az EGSZB véleménye, tárgy: „Az adóügyi verseny és a vállalatok versenyképességére való hatása” – HL C 149/16, 2002.6.21., 73. o.

⁽⁴⁾ Az EGSZB véleménye, tárgy: „Vállalatok közvetlen adóztatása” – HL C 241/14, 2002.10.7., 75. o.

⁽⁵⁾ Ld. uo.

⁽⁶⁾ Ld. uo.

2.5 Az EGSZB már korábban kimondta, hogy az egységes adóalap nem lehet önkéntes jellegű, vagyis nem szabad lehetővé tenni a továbbra is fennálló nemzeti adórendszerek és a határokon átnyúló tevékenységet folytató vállalkozásokra érvényes különleges szabályozás között történő választást. Ezért úgy véli, hogy az új, egységes társaságiadó-alap kötelező kell, hogy legyen ⁽⁷⁾.

2.6 Az EGSZB már korábban is azt a véleményt képviselte, hogy az egységes adóalap szabályozásának keretében messzeemenően figyelembe kell venni a nemzetközi könyvelésre vonatkozó rendelkezéseket. Az EGSZB mindazonáltal tudatában van annak, hogy a nemzetközi könyvelésre vonatkozó Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) az egységes adóalap szabályozásának keretében csak kiindulópontként alkalmazhatók.

2.7 Az Európai Parlament és a Tanács mindeddig képtelen volt megegyezésre jutni a vállalati adózás egységes adóalapjának ügyében. Ennek egyik nem kívánt mellékhatása az, hogy a szükséges határozatokat végül is az Európai Bíróság hozza meg. Amíg léteznek különbségek a tagállamok adórendszerei között, mindig szükségesek lesznek a bírósági határozatok is. A tagállamok adórendszerei a belső piacot illetően politikai döntések nélkül is fokozatosan változnak az Európai Bíróság ítélezési gyakorlata által ⁽⁸⁾, ⁽⁹⁾. Ezt a „Marks & Spencer”-ügy is világosan mutatja, amelyben az Európai Bíróság a közelmúltban hozott ítéletet.

2.8 Az EGSZB kívánalma, a vállalati adózás átfogóbb politikai összefüggésbe helyezése azt jelenti, hogy az adópolitikai semlegességnek nemcsak a vállalati adózásra kell vonatkoznia, hanem a munkára és a tőkére mint termelési tényezőkre is. Ez az elméleti megfontolás azonban elsősorban az adókulcs megválasztásával függ össze ⁽¹⁰⁾.

2.9 Az integráció és a verseny növelése szorosan összefüggenek, valamint nagyobb eredményességhez és fokozott növekedéshez vezethetnek. Ez azonban azt is jelenti, hogy azok a gazdasági szereplők, akik nem bírják a verseny növekvő nyomását, a termelékenység hiányosságait nem tudják kompenzálni a csökkentett vállalkozási adóval. A vállalati adózás versenytorzító elemeit tehát meg kell szüntetni, hogy megmutkozzanak az integráció pozitív hatásai ⁽¹¹⁾.

2.10 A – remélhetőleg kötelező jellegű – egységes adóalap megkönnyítené az adófizetés ellenőrzését, mivel a hatóságoknak csak egy rendszert kellene ismerniük, így könnyebben tájékoztathatnák egymást. Ez az adócsalások számának csökkenéséhez is hozzájárulna. A nem kötelező érvényű egységes adóalap, valamint a kizárólag belföldi piacon tevékenykedő

vállalkozások választási lehetősége az új és az eddigi tagállami kiszámítási módok között ezenfelül ahhoz a helyzethez vezetne, hogy az államoknak kellene – a vállalkozások helyett – többféle adórendszert alkalmazniuk.

3. Néhány tény a társasági adóról

3.1 A vállalkozók adóterhelése tagállamonként különböző, ami főként az eltérő adókulcsokra (12,5–40 %) vezethető vissza. Mivel emellett az adóalapok is különbözőek, nem egyértelműen felismerhető, milyen mértékben alapulnak a különbségek ténylegesen a különböző adókulcsokon ⁽¹²⁾.

3.2 Az Európai Bizottság adatokat gyűjtött az úgynevezett „implicit tax rate”-hez (implicit adókulcs), amely arról nyújt tájékoztatást, hogy a ténylegesen fizetett adó mekkora része a társaság nyereségének. Gyakran csak az adókulcsokat hasonlítják össze, ami félrevezető lehet, mivel pl. a magas adókulcs magas adómentes összegek esetén alacsony adóbevételezhez vezethet. Az adóterhelés különbségei az adóbeszedés eredményességén vagy az ellenőrzések módján is alapulhatnak. A társasági adó fizetése által lekötött vállalati források nagysága szempontjából az is fontos, hogy az adóigazgatás hatékony-e vagy inkább bürokratikus ⁽¹³⁾.

3.3 Az OECD 1990-ben megállapította, hogy a világkereskedelem 60 %-a vállalatcsoportokon belül zajlik. A különböző állami adórendszerek azért jelentenek problémát a vállalkozások számára, mert a különbségek ugyanazon a vállalkozáson belül jelentkeznek.

3.4 Az egységes társaságiadó-alap gazdasági következményeit nem egyszerű kiszámítani. Egy nemrég megjelent tanulmány a GDP-re gyakorolt hatást a GDP 0,2–0,3 %-ára becsüli. A számítások csak az adóalappal kapcsolatos közös rendelkezésekre vonatkoznak, nem a konszolidálásra vagy az adminisztrációs megtakarításokra. Mindezt azzal összefüggésben kell szemlélni, hogy a vállalatok összádózása a GDP kb. 3 %-át teszi ki ⁽¹⁴⁾.

3.5 Határokon átnyúló gazdasági tevékenységet jelenleg főként nagyvállalatok végeznek. A vállalatok különböző adózása ezért problémát jelent az ilyen vállalatok számára. A több országban tevékenykedő vállalkozások elsajátították az erre vonatkozó ismereteket és biztosították a többletköltségek finanszírozását. Az adórendszerek közötti különbségek azonban vélhetően azokra a KKV-kra vannak a legnagyobb hatással, amelyek ugyan fontolóra vették a külföldön végzett tevékenységet, de aztán lemondtak róla. A közösségi rendelkezések

⁽⁷⁾ Ld. uo.

⁽⁸⁾ Az EGSZB véleménye, tárgy: „A vállalati adózás akadályai nélküli belső piac – Eredmények, kezdeményezések, kihívások” – HL C 117/10, 2004.4.30., 41. o.

⁽⁹⁾ 2003-ban és 2004-ben az Európai Bíróság 25 ítéletet hozott a közvetlen adóztatással kapcsolatos ügyekben.

⁽¹⁰⁾ Az EGSZB véleménye, tárgy: „Vállalatok közvetlen adóztatása” – HL C 241/14, 2002.10.7., 75. o.

⁽¹¹⁾ Az EGSZB véleménye, tárgy: „Az EU adóügyi politikája: közös alapelvek, az adó jog konvergenciája és a minősített többséggel való döntéshozatal lehetősége” – HL C 80/33, 2004.3.30., 139. o.

⁽¹²⁾ Az EGSZB véleménye, tárgy: „Vállalatok közvetlen adóztatása” – HL C 241/14, 2002.10.7., 75. o.

⁽¹³⁾ Az EGSZB véleménye, tárgy: „Az EU adóügyi politikája: közös alapelvek, az adó jog konvergenciája és a minősített többséggel való döntéshozatal lehetősége” – HL C 80/33, 2004.3.30., 139. o.

⁽¹⁴⁾ Economic effects of tax cooperation in an enlarged European Union, in: Copenhagen Economics (2005), 36. o.

jelentősen csökkenthetnék a több országban folytatott gazdasági tevékenységek megkezdésének akadályait. Itt nagy mozgásteret van a szorosabb integrációnak és az erősebb versenynek, ez talán az egyik legnagyobb előnye az adóalap kiszámításához alkalmazott közös rendszernek.

4. Eddigi határozatok az egységes társasági adó ügyében

4.1 Mindeddig csak három irányelv született a vállalati adózás tárgyában. Az anya- és leányvállalatokról szóló 90/435/EGK irányelv meghatározza, hogy ha a leányvállalat ugyanabban a tagállamban található, mint az anyavállalat, akkor osztalékfizetési mentesülnek az adó alól. Ezt az adómentességet azonban felválthatja egy olyan szabály, amely szerint a leányvállalat által fizetett adók levonhatók az anyavállalat által fizetendő adóból.

4.2 A társaságok egyesüléséről szóló 90/434/EGK irányelv a vállalatok átszervezése esetén alkalmazandó adóztatást szabályozza. Mivel a vállalatok határokon átnyúló egyesülését vagy szétválását nem szabályozzák polgári jogi jogszabályok, ez az – elsősorban vállalatok eladásáról szóló – irányelv sem foglalkozik ezekkel.

4.3 A harmadik, a nemrég elfogadott 2003/49/EK irányelv a társult vállalkozások közötti kamat- és jogdíjfizetések adózási rendszeréről szól. Az irányelv értelmében a határokon átnyúló ilyen kifizetések mentesülnek a forrásadó alól.

4.4 1997 óta létezik a vállalati adózás magatartási kódexe, amely szerint a tagállamok nem csábíthatják magukhoz a befektetőket tisztességtelen adóügyi intézkedésekkel. A magatartási kódexszel a tagállamok kötelezettséget vállalnak arra, hogy nem vezetnek be tisztességtelen új adókat, valamint a kódexnek megfelelően átdolgozzák a hatályos rendelkezéseket. A magatartási kódex 66. tisztességtelen versenyhez vezető adóügyi intézkedés listájával egészült ki, jelenleg az ilyen intézkedések megszüntetése folyik.

5. Technikai részletek

5.1 Az adóalap kiszámításának legnagyobb tagállamonkénti különbségei az adómentes összegekről szóló rendelkezésekben állnak. Ezek így fontos szerepet játszanak a tagállamok közötti párbeszédekben. Ebben az összefüggésben nyomatékosan utalunk a széles sávban mozgó társaságiadó-alap jelentőségére. Ügyelni kell azonban arra, hogy a szélesebb sávban mozgó adóalapokhoz az adókulcsok felülvizsgálatára is szükség lehet.

A megbeszéléseket sajnos egy nagyon alapvető szakaszban kell elkezdeni. A költségeket jelenleg különbözőképpen lehet kategorizálni aszerint, hogy szokásos kiadásoknak tekinthető-e, és ezért befolyásolják az adóalapot, vagy csak az adóalap meghatározása után vonhatók-e le a nyereségből. Sok kérdést meg kell még oldani, mielőtt az adószakértők közös javaslatot terjeszthetnek elő.

5.2 Az adóalap kiszámítási rendszerének versenyközpontúnak kell lennie ahhoz, hogy jó feltételeket teremtsen a beruházások számára Európában. Általában véve azonban az adórendszernek nem szabad befolyásolni azt, hogy milyen beruházásokra kerül sor és melyik tagállamban. A rentabilitásnak kell döntőnek lennie, nem pedig annak a kérdésnek, hogy hogyan lehet eszközöket felszabadítani a beruházások számára. Természetesen kell, hogy legyen lehetőség pl. a környezetbarát beruházások támogatására vagy a beruházások hátrányos helyzetű régiókba irányítására, más eszközök azonban alkalmasabbak erre, mint a társasági adó adóalapja.

5.2.1 A társasági adót egyértelműen el kell határolni a jövedelemadótól is. A részvényesek számára történő osztalékkifizetés kezelése a jövedelemadó kérdéskörébe tartozik, amely a társaságok nyereségének adózásáról folyó vita szempontjából nem lényeges. Ez a kérdés továbbá a vállalatok telephelyével kapcsolatban hozott döntések szempontjából sem jelentős.

5.3 Ha sikerül megegyezni az egységes adóalapról, akkor egyes ágazatok számára speciális rendelkezéseket kell meghatározni. Így speciális rendelkezések lehetnek szükségesek a céltartalékokra vonatkozóan például a bank- és pénzügyi szektorban, valamint különösen az életbiztosítások területén, ahol a céltartalékoknak speciális, a szakterületre jellemző jelentőségük van. Egy másik példa az erdőgazdálkodás, ahol szélsőséges esetben csupán száz év múlva jelentkeznek a bevételek.

5.4 Másik aspektust jelent az a kérdés, hogy a vállalkozások finanszírozása főként hitelen vagy sokkal inkább saját tőkén alapul. Ha a hitelkamatok adózási szempontból levonhatók, akkor a vállalkozás bevételeinek csak kis része, a részvényt nyereség után adózik. Ha a vállalkozás nem vett fel hitelt, és egész finanszírozása saját tőkéből történik, akkor minden bevétele nyereségként adózik. Lehetőleg el kell kerülni, hogy a vállalkozás finanszírozási formájának megválasztását a társasági adó befolyásolja.

5.5 Az adómentes összeg nagyságának meghatározása után az időpontról és az eljárásról is megegyezésre kell jutni. A tagállamok közötti legnagyobb különbség abban áll, hogy mindenfajta beruházást külön le lehet-e írni, vagy a beruházások összesítve írhatók le. Az összesített leírás rendszere könnyebben kezelhető a vállalkozások számára, mivel nem kell külön számításokat végezni minden egyes gép vagy felszerelési tárgy esetében.

5.6 Az egész vállalatcsoportok nyereségére vonatkozó konszolidált adóalap bevezetéséhez meg kell határozni, mi értendő vállalatcsoport alatt. A definíció helyett meg lehet határozni a vállalatcsoport egyes tagjainak százalékos tulajdoni arányát, vagy a leányvállalatok tevékenységének az anyavállalat tevékenységéhez mért százalékos arányát is. A két lehetőség kombinációját érdemes választani, hiszen nincs ok konszolidált adóalap bevezetésére a különböző szakterületeken tevékenykedő, azonos tulajdoni struktúrával rendelkező vállalkozások esetében.

5.7 Ha megegyezésre került sor az egységes társaságiadó-alapról, még mindig meg kell oldani a konszolidálás során jelentkező problémákat: a több országban tevékenykedő vállalkozások esetében hogyan kell elosztani a nyereséget az egyes országokra. Ha szeretnénk elkerülni a nyereségek különböző adórendszerek közötti mozgatását, nem elegendő az egységes adóalap. Léteznie kell a vállalkozások nyereségének tagállamok (vagyis különböző adókulcsokkal rendelkező országok) közötti elosztására szolgáló egyszerű és logikus rendszernek. Ha egy vállalat különböző részei által különböző országokban elért nyereséget ilyen módon összesítik, akkor az adóhatóságok fokozott együttműködésére van szükség.

5.7.1 E követelményrendszert tekintve érdekes lehetne a kanadai rendszer vizsgálata (a nyereség egyik felét a foglalkoztattak, a másik felét az eladások százalékos aránya alapján osztják fel).

5.8 Az adóalapra vonatkozók mellett további rendelkezéseket is egységesíteni kell ahhoz, hogy a nyereség elosztása a gyakorlatban zökkenőmentesen valósuljon meg. A számításokat pl. az egész év alapján kell végezni, az adófizetéseknek pedig minden tagállamban egyidejűleg kell történniük. Egy további követelmény a számítógépes állandó átutalásokat illeti.

5.9 Az egységes adóalap egyik legfontosabb következménye a rendszer nagyobb átláthatósága. Laikusok számára jelenleg csupán az adókulcs jelent összehasonlítási alapot. Ha azonban összehasonlítjuk a társasági adó adóalapját a társasági adóból keletkező bevételek GDP-hez viszonyított arányával, akkor kiderül, mennyire félrevezető az ilyen eljárás. A társasági adóból származó bevételek GDP-hez viszonyított aránya 2003-ban Németországban volt a legalacsonyabb, 0,8 %, ami 39,5 %-os adókulccsal számított ki. Mindez valószínűleg bizonyos mértékben az adóalapok meghatározásának problémájára is visszavezethető. Az új tagállamokban a társasági adóból keletkező bevételek a GDP-nek átlagosan 2,7 %-át jelentik, 15 % és 35 % közötti adókulcsokkal számolva. A régi tagállamok legtöbbszörében a társasági adóból származó bevételek – 12,5 % és 38 % közötti adókulcsokkal – a GDP kb. 3 %-át teszik ki⁽¹⁵⁾. Az ilyen nagy, nem várt különbségeket egyértelművé kell tenni nemcsak a vállalatok, hanem – a demokrácia egyik alapelveként – a választók számára is.

6. Az egységes konszolidált társaságiadó-alap alapelvei⁽¹⁶⁾

6.1 Széles alapok

Az adók célja a közjavak finanszírozása, ezért az adóbevételeknek minél szélesebb alapon kell nyugodniuk. Ez ahhoz is hozzájárul, hogy a gazdaság működésére gyakorolt hátrányos befolyás a lehető legkisebb legyen, mivel így magukat az adókulcsokat alacsony szinten lehet tartani.

⁽¹⁵⁾ Structures of the taxation systems in the European Union, Copenhagen Economics (2005).

⁽¹⁶⁾ Az alapelvek itt közölt sorrendje nem jelenti azt, hogy közöttük bármiféle rangsor állna fenn.

6.2 Semlegesség

Az egységes társaságiadó-alapnak a beruházások szempontjából semlegesnek kell lennie, és nem torzíthatja a szektorok közötti versenyt. A reálgazdasági megfontolásoknak kell döntőnek lenniük a vállalkozási tevékenységek letelepedése, illetve az adóalaphoz figyelembe vett telephely szempontjából. A semleges adóalap hozzájárul a vállalkozások közötti szabad és tisztességes verseny erősítéséhez.

6.3 Egyszerűség

A közösségi rendelkezéseknek egyszerűnek, érthetőnek és átláthatónak kell lenniük. Az egyszerűség miatt, illetve az adóügyi szempontoknak megfelelően ezeknek a rendelkezéseknek kapcsolódniuk kell a számos vállalkozás által már alkalmazott nemzetközi könyvelési normákhoz. A kifizetések időpontjára és módjára vonatkozó azonos rendelkezések a rendszerek egyszerűsítéséhez is hozzájárulnak.

6.4 Hatékonyság

Az adóztatás hatékony kell, hogy legyen, abban az értelemben is, hogy könnyen ellenőrizhető legyen, ami a bevallási hibák és az adócsalás leküzdésének eszköze.

6.5 Stabilitás

Az adórendszereknek stabilnak kell lenniük. A vállalkozási beruházásoknak hosszú távú célokat kell követniük. Mivel a beruházásokkal kapcsolatos döntéseknél figyelembe veszik az adórendszereket, nem szabad túl gyakran változtatni azokat.

6.6 Legitimitás

A rendelkezéseket el kell fogadniuk a közvetlenül érintetteknek, a szociális partnereknek, valamint az egész lakosságnak, mivel ezek a rendelkezések a közzféra finanszírozását érintik.

6.7 Igazságosság

Az egységes társaságiadó-alap révén keletkező nyereségnek a tagállamok között való elosztása igazságos kell, hogy legyen. Az igazságos elosztás hozzájárul ahhoz, hogy a tagállamok maguk állapíthassák meg az adókulcsokat.

6.8 Nemzetközi verseny

Az adóalap meghatározásánál figyelembe kell venni azt is, hogyan viszonyul harmadik országok társaságiadó-rendszereihez.

6.9 Kötelező szabályozás

Annak elkerüléséhez, hogy a tagállamokon belül újabb különbségek keletkezzenek a vállalkozások adóztatásában, az adóalapra vonatkozó rendelkezéseknek optimális esetben kötelezőnek kell lenniük mind a határokon átnyúló tevékenységet végző, mind a kizárólag hazai piacon aktív vállalkozások számára. Ha az egységes rendszer megfelel a további alapelveknek, és a vállalatok számára megfelelően egyszerű és versenyközpontú, akkor a kötelező és választható rendszer közötti ellentét kérdése hamarosan jelentőségét veszti. A kötelező rendszerhez fűződő kételyek a rendszer konkrét kialakításának is függvényei.

6.10 Átmeneti rendelkezések

A vállalkozások szabad választási lehetősége azonban elfogadható köztes megoldást jelentene. Egy ilyen nagyméretű változás,

mint a társaságiadó-alap új rendszerének bevezetése, átmeneti szabályozást is szükségessé tene. Egy köztes megoldás az átmeneti rendelkezések alternatívájaként lehetővé teheti a közös rendszer bevezetésének rugalmasabb kialakítását.

6.11 Rugalmas határozathozatali szabályok

Bár a vállalati adózás közösségi rendszerének hosszú távon stabilnak kell lennie, környezetünk változásaira tekintettel vagy a rendszer hiányosságainak javításához – ahova pl. a nem kívánt mellékhatások kizárása is tartozik – a rendszer alkalmazkodóképességére is szükség van. Az új közösségi rendszer létrehozásáról szóló határozatnak ezért a kiigazítások zökkenőmentes végrehajtását célzó rendelkezéseket is tartalmaznia kell.

Brüsszel, 2006. február 14.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Anne-Marie SIGMUND

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Energiahatékonyság”

(2006/C 88/13)

Az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 262. cikke alapján 2005. június 7-i levelében vélemény kidolgozására kéri fel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot a következő tárgyban: „Energetikai hatékonyság”.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció véleményét 2006. január 31-én elfogadta (előadó: **Stéphane BUFFETAUT**).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2006. február 14–15-én tartott 424. plenáris ülésén (a 2006. február 14-i ülésnapon) 78 szavazattal 2 ellenében, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések: Az energiahatékonyság ösztönzése

1.1 Az energiahatékonyságra való törekvés szükségességévé vált a vállalatok számára. Ennek megfelelően az önkéntes megállapodások általában képesek megoldást nyújtani az energia drágulásával összefüggő legfőbb kihívásokra.

1.2 Az Európai Unió a legjobb gyakorlatokról és a kapcsolódó innovációkról rendelkezésre álló információk rendszerezésével igen hasznos szerepet tölthetne be. Az Energia Főigazgatóság központi szerepet játszhatna az energiahatékonysággal összefüggő információk terjesztésében.

1.3 A figyelemfelhívó kampányok szerepe is jelentős lehet. Ezeket – hatékonyságuk biztosítása érdekében – a végső fogyasztók körében és az érintett ágazatokban kellene lefolytatni. Az ezzel kapcsolatos felelősség a nemzeti és helyi hatóságoké.

1.4 Végül pedig a szabályokhoz folyamodás ne állandó gyakorlat, hanem inkább kivételes eset legyen, mivel már

számos jogi eszközt elfogadtak, amelyek végrehajtását ki kell értékelni.

1.5 Az energetikai hatékonyság nem csupán szlogen, valamiféle luxus vagy felesleges ötlet. Mivel szerte a világon folyamatosan nő az energia iránti kereslet, többek között a feltörekvő országok – Kína, India és Brazília – gyors fejlődése miatt, a polgárok, a vállalkozások, a tagállamok és az Európai Unió érdekeit egyaránt szolgálja. A Nemzetközi Energiaügynökség véleménye szerint a világ energiaigénye 60 %-al fog növekedni 2030-ig, míg az Európai Unió – amely 80 %-ban fosszilis tüzelőanyagoktól függ – 50 %-ról 70 %-ra növeli majd energiainportját a fenti időszak során. Márpedig a termelő országokkal és az egyéb, nagy felhasználó országokkal szemben az Európai Unió nem jelenik meg egységes szereplőként az energetikai világpiacon. Ezért szólalt fel Tony Blair – a Tanács soros elnökeként – közös energiapolitika létrehozása érdekében a tavaly októberi, Hampton Court-i nem hivatalos csúcstalálkozó során.